

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Förslag om fortsatt separata tak för rot- och rutavdragen

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO avstyrker förslaget att rot- och rutavdragen även efter 2024 ska ha separata tak. Förslaget innebär en omotiverad permanent höjning av utrymmet för skatteavdrag.
- Förslaget kan inte förväntas få någon betydande effekt på sysselsättningen. LOs bedömning är att det finns andra lämpligare åtgärder som behöver komma på plats snarast för att stödja sysselsättningen i byggbranschen. Staten bör bidra med finansiering av nyproduktion samt riktade åtgärder för energieffektivisering och klimatanpassning av det existerande bostadsbeståndet snarare än att utöka rotavdraget. Detta har större potential att upprätthålla sysselsättningen samtidigt som det skulle bidra till bostadsförsörjningen och klimatomställningen.
- Förslaget har en extremt skev fördelningsprofil. LO anser att skattesänkningar som, enligt promemorians konsekvensanalys endast gynnar höginkomsttagare i storstad - varav 80 procent män, är en helt orimlig satsning i ett läge när många hushåll har svårt att få ekonomin att gå ihop.
- LO anser att rot- och rutavdragen ska avskaffas. Avdragen är avsteg från ett enhetligt skattesystem och ineffektiva som sysselsättningsåtgärder. Rutavdraget undergräver dessutom en generell äldreomsorg som fördelas efter behov.

LOs yttrande

LO avstyrker förslaget att permanenta de separata taken för rot- och rutavdraget som infördes tillfälligt under 2024. Förslaget innebär att det kommer att finnas ett utrymme om 75 000 kronor per person och år för att använda för köp av rutarbete samtidigt som det finns ett utrymme om 50 000 kronor per person och år för att använda för köp av rotarbete. I praktiken innebär detta en permanent höjning av taket för avdragen med 50 000 kronor jämfört med 2023. Enligt beräkningar i promemorian bedöms skatteintäkterna minska med 150 miljoner kronor 2025.

Förslaget kan inte förväntas få någon betydande effekt på sysselsättningen. LO anser att det behövs åtgärder för att stödja sysselsättningen i byggsektorn givet konjunkturläget. Inflationen och de snabba räntehöjningarna har haft en kraftig påverkan på bostadsbyggandet. Det svaga byggandet är ett hot mot sysselsättningen i branschen men också mot bostadsförsörjningen. LOs bedömning är att det finns andra lämpligare åtgärder som behöver komma på plats snarast för att stödja sysselsättningen i byggbranschen. Staten bör bidra med finansiering av nyproduktion samt riktade åtgärder för energieffektivisering och klimatanpassning av det existerande bostadsbeståndet snarare än att utöka rotavdraget. Detta har större potential att upprätthålla sysselsättningen samtidigt som det skulle bidra till bostadsförsörjningen och klimatomställningen.

Förslaget har en extremt skev fördelningsprofil och kommer endast beröra en begränsad grupp som har så pass hög inkomst att det finns tillräckligt med skatt att reducera och de har råd att betala för rottjänster med nära 117 000 kronor (rotavdraget är på 30 procent) och ruttjänster med 75 000 kronor per år. LO anser att skattesänkningar som enligt promemorians konsekvensanalys, endast gynnar höginkomsttagare i storstad - varav 80 procent män som dessutom får en högre ökning av disponibel inkomst än berörda kvinnor, är en helt orimlig satsning i ett läge när många hushåll har svårt att få ekonomin att gå ihop.

LOs syn på rot- och rutavdragen

LO anser att rot- och rutavdragen ska avskaffas. Avdragen är avsteg från ett enhetligt skattesystem. Skatter ska bidra till en uthållig finansiering av välfärden och effektiv fördelning av samhällsresurser. Detta görs bäst genom att ta ut skatt på breda baser med en enhetlig utformning av skatteskalorna och begränsat med undantag.

Ett annat skäl till att LO anser att de permanenta rot- och rutavdragen ska avskaffas är att de är olämpliga och ineffektiva sysselsättningsåtgärder. Permanenta branschstöd av detta slag riskerar att snedvrider ekonomins resurser till mindre effektivt användande. Vad gäller rotavdraget har utvärderingar pekats mot att den offentligfinansiella kostnaden per arbetstillfälle är hög. Tillväxtanalys har utvärderat rotavdragets direkta och indirekta sysselsättningseffekter för perioden 2010-2015 och kom då fram till att bruttokostnaden för ett arbetstillfälle inom ett rotnischat företag låg mellan 5,8 och 8,4 miljoner kronor.¹ Utvärderingar av rutavdragets arbetsmarknadseffekter har å sin sida visat att det inte varit någon effektiv åtgärd för att öka sysselsättningen i de tilltänkta målgrupperna (de uttalade

¹ Tillväxtanalys (2020) *Direkta och indirekta sysselsättningseffekter av ROT-reformen* PM 2020:02

målgrupperna har varit personer utan avslutad gymnasieutbildning samt kvinnor med flyktingbakgrund).²

LO ser med oro på hur rutavdraget undergräver en generell välfärd som fördelas efter behov. Tydligast syns utvecklingen i överlappningen mellan kommunalt finansierad hemtjänst å ena sidan och skattesubventionerade ruttjänster å andra sidan. Åtstramningar inom äldreomsorgen i kombination med möjligheten att erbjuda tilläggstjänster med rutavdrag till de äldre som har råd leder till en skiktad äldreomsorg, med en otillräcklig äldreomsorg för de flesta och skattesubventionerade ruttjänster för de som har råd att utnyttja avdraget. Denna utveckling måste stoppas. Kvaliteten i den äldres omsorg får inte bli beroende av privat betalda tilläggstjänster. En äldreomsorg med jämlikhetsambitioner behöver återupprättas genom att utveckla den offentligt finansierade äldreomsorgen och avskaffa rutavdraget.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Ulrika Lorentzi
Handläggare

² Tillväxtnalys (2020) *Skattesubventioner riktade till branscher – vad ger de för sysselsättningseffekter?* Rapport 2020:01; Rickne, Johanna (2021) "Who cleans my house if the government pays? Refugees, low-educated workers, and long-term unemployed in tax-subsidized domestic service firms" *IZA Journal of Labor Policy* (2021) 11